

Ryūnosuke Akutagawa

Bir Budalanın Yaşamı

Türkçesi: Zeynep Ebru Okyar

Öykü

BİR BUDALANIN YAŞAMI

Dostum Kume MASAO'ya,

Bu metin yayınlansın mı kararı başta olmak üzere, yayın zamanı ve yayıncısının seçimini sana bırakıyorum.

Metinde adı geçen çoğu kişiyi tanıyorsun. Fakat senden ricam şudur ki, eğer yayınlanacak olursa, onları tanıtacak bir dizin eklenmesin.

Ben şu anda son derece mutsuz bir refah içinde yaşıyorum. Yine de gariptir ki hiçbir şekilde pişman değilim. Sadece benim gibi berbat eş, hayırsız evlat, kötü babaya sahip olan kişiler için çok üzülüyorum. Evet, artık veda vakti. Ben bu metni, en azından *bilinçli olarak*, kendimi savunmak niyetiyle yazmadım.

Velhasıl, bu metni özellikle sana emanet etmem, senin beni muhtemelen en iyi tanıyan insan olduğunu düşünmemden ötürü. Umarım ki bu metinde (büründüğüm o “şehirli” kimliğini soyup çıkarabilirsen) nasıl da budala olduğumu görüp gülersin.

20 Haziran 1927

Ryūnosuke AKUTAGAWA

1. Devir

Bir kitapçının ikinci katıydı. Yirmi yaşındaki adam, kitaplığın raflarına yaşlı duran Batı tarzı merdivene tırmanmış, yeni bir

kitabı aramaktaydı. Maupassant, Baudelaire, Strindberg, Ibsen, Shaw, Tolstoy...

Handiyse gün batacaktı. Ama o, hararetle kitapların sırtlarını okumaya devam ediyordu. Orada dizili olanlar kitaptan ziyade bir devrin sonunun ta kendisiydi. Nietzsche, Verlaine, Goncourt Kardeşler, Dostoyevski, Hauptmann, Flaubert...

Genç adam loşlukla mücadele ederek isimleri saymayı sürdürüyordu. Ancak kitaplar kendiliğinden o kasvetli gölgelerin arasına gömülmeye başladı. Sonunda sabrı tükenen adam merdivenden inmeye yeltendi. O esnada, gölgeliği bulunmayan bir ampul tam da genç adamın başının üzerinde birdenbire yanıverdi. Merdivenin üzerinde dikilerek, kitapların arasında hareket eden dükkân çalışanlarına ve müşterilere baktı tepeden. Garip bir şekilde ufacık görünüyorlardı. Hem de son derece hırpaniydiler.

"Hayat Baudelaire'in bir mısrasıyla bile boy ölçüşemez."

Genç adam merdivenin tepesinden o insanları seyretti.

2. Anne

Delilerin hepsine tek tip koyu gri renkli kıyafetler giydirilmişti. Geniş oda bu yüzden daha da kasvetli görünüyordu. İçlerinden biri orga dönmüş, coşkuyla ilahiler çalıyordu. O sırada bir diğeri, odanın tam ortasında, dans etmekten ziyade zıplayıp duruyordu.

Genç adam, kanlı canlı bir doktorla birlikte bu manzarayı seyrediyordu. Annesinin de on yıl önce buradakilerden en ufak bir farkı yoktu. Hem de hiç! Genç adam gerçekten de onların pis kokusunda annesinin kokusunu duyuyordu.

"Evet, gidelim mi?"

Doktor genç adamın önüne geçti ve koridordaki bir odaya doğru gitti. Odanın bir köşesinde alkol doldurulmuş büyük cam kavanozların içinde beyinler duruyordu. Genç adam beyinlerden birinin üzerinde hafif beyaz bir şey gördü. Tıpkı

yumurta akı damlatılmış gibi görünüyordu. Orada durmuş doktorla konuşurken bir kez daha annesini anımsadı.

“Bu beyin, Elektrik Şirketi’ndeki bir mühendise aitti. Hep kendisinin simsiyah parlayan, kocaman bir dinamo olduğunu düşünürdü.”

Genç adam doktorla göz göze gelmemek için pencereden dışarıya doğru bakıyordu. Orada cam kakmalı tuğla bir duvar dışında bir şey yoktu. Yer yer soluk renkli yosunlarla belli belirsiz bir beyaza dönmüştü duvar.

3. Ev

Genç adam banliyöde ikinci katta bir dairede yatıp kalkıyordu. Binanın zemini pek de sağlam olmadığından, ikinci katı garip şekilde eğimli dururdu.

Zaman zaman bu ikinci katta teyzesiyle kavga ederlerdi. Genç adamı evlat edinen ebeveyninin araya girdiği de yok değildi. Yine de genç adam herkesten çok bu teyzesini severdi. Ömrü boyunca bekar yaşamış olan bu teyze, o yirmi yaşındayken altmış yaşına yaklaşmıştı.

Genç adam banliyödeki o ikinci katta sık sık, birbirini seven insanların nasıl da birbirine acı çektirdiğini düşünürdü. O sırada ikinci katın eğimiyle içi ürpererek...

4. Tokyo

Sumida Nehri, üstüne çökmüş bulutlarla kasvetliydi. Genç adam, hareket halindeki küçük buharlı teknenin penceresinden Mukojima’daki* kiraz çiçeklerine bakıyordu. Çiçek açmış olan bu ağaçlar, gözüne bir paçavra yığını gibi melankolik görünüyordu. Ama o, oradaki kiraz çiçeklerinde, ta Edo döneminden beri Mukojima’da açan bu çiçeklerde, kendisini görüyordu.

* Tokyo’da bir semt. (ç.n.)